

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
КАФЕДРА ЮНЕСКО
«ДУХОВНО-КУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ ВИХОВАННЯ ТА ОСВІТИ»**

**ДУХОВНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ:
методологія, теорія і практика**

Збірник наукових праць

Випуск 1 (94)

**Сєверодонецьк
2020**

Рекомендовано Вченою радою Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (протокол № 6 від 03 березня 2020 р.)

Редакційна колегія

Шевченко Г.П. – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор науково-дослідного Інституту духовного розвитку людини, завідувач кафедри ЮНЕСКО «Духовно-культурні цінності виховання та освіти», завідувач кафедри педагогіки, м. Северодонецьк (**головний редактор**); **Алфімов В.М.** – доктор педагогічних наук, професор, м. Северодонецьк (**заступник головного редактора**); **Зеленов Є.А.** – доктор педагогічних наук, професор, м. Северодонецьк; **Бех І.Д.** – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, м. Київ; **Філіпчук Г.Г.** – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, м. Київ; **Миропольська Н.Є.** – доктор педагогічних наук, професор, м. Київ; **Пелех Ю.В.** – доктор педагогічних наук, професор, м. Рівне; **Помиткін Е.О.** – доктор психологічних наук, професор, м. Київ; **Сватко Ю.І.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри ЮНЕСКО «Права людини, мир, демократія, толерантність та міжнародне взаєморозуміння», м. Київ; **Базалук О.О.** – доктор філософських наук, професор, м. Київ; **Тюріна Т.Г.** – доктор педагогічних наук, доцент, м. Львів; **Антоненко Т.Л.** – доктор психологічних наук, професор, м. Северодонецьк; **Чурсін М.М.** – доктор педагогічних наук, доцент, м. Северодонецьк; **Ернст Вагнер** – доктор філософії, координатор кафедри ЮНЕСКО «Мистецтво і культура в освіті», м. Ерланген-Нюрнберг, Німеччина; **Галена Іванова** – доктор педагогічних наук, доцент, м. Пловдив, Болгарія; **Анна Клим-Климашевська** – доктор педагогічних наук, професор, м. Седльце, Польща; **Леслі Джон Френсіс** – доктор філософії, доктор літератури, доктор богослов'я, член колегії вчителів, член Британського психологічного товариства, м. Ковентрі, Великобританія; **Крістофер А. Льюїс** – доктор філософії, професор, м. Лідс, Великобританія; **Джон Вейн Фішер** – доктор педагогічних наук, професор, Австралія; **Д. Пол Шафер** – магістр мистецтв, доцент, директор проекту Світова культура, м. Маркхем, Канада; **Рашидова С.С.** – кандидат педагогічних наук, доцент, м. Северодонецьк (**відповідальний редактор**).

Збірник наукових праць «Духовність особистості: методологія, теорія і практика» внесено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 12.12.2017 № 1714).

Журнал включено до Міжнародної бази даних Ulrich's Periodical Directory (2013 р.), повнотекстової бази даних Open Academic Journals Index (2014 р., CGI OAJI – 0.350), Google Scholar (2014 р., h-індекс 2019 – 13), Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (2008 р.), Міжнародної наукометричної бази даних **Index Copernicus International** (ICI 2018 – 79.84).

Офіційний сайт збірника: <http://domtpsnu.snu.edu.ua/index.php/Domtp>.

Додатковий сайт збірника: <http://www.domtp.turion.info>

Д85 **Духовність особистості: методологія, теорія і практика** : збірник наукових праць / Гол. редактор Г. П. Шевченко. – Вип. 1 (94). – Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. – 308 с.

У збірнику висвітлюються актуальні питання методології, теорії й практики розвитку духовної культури особистості в сучасних соціокультурних умовах.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями в галузі педагогіки та психології духовності, аспірантами, педагогами-практиками.

Статті прорецензовано членами редакційної колегії.

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
VOLODYMYR DAHL EAST UKRAINIAN NATIONAL UNIVERSITY
SCIENTIFIC RESEARCH INSTITUTE OF
SPIRITUAL DEVELOPMENT OF MAN
UNESCO CHAIR «SPIRITUAL AND CULTURAL VALUES OF
UPBRINGING AND EDUCATION»**

**SPIRITUALITY OF A PERSONALITY:
Methodology, Theory and Practice**

Collection of Scientific Papers

Issue 1 (94)

**Severodonetsk
2020**

Recommended by the Academic Council of Volodymyr Dahl East Ukrainian National University
(Record of Meeting No 6 held on March 03, 2020)

Editorial Board

Galyna P. Shevchenko – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the NAES of Ukraine, Director of the Scientific Research Institute of Spiritual Development of Man, Head of the International UNESCO Chair in Spiritual Cultural Values of Upbringing and Education, Head of Pedagogy Department, Severodonetsk (**Editor-in-Chief**); **Valentyn M. Alfimov** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Severodonetsk (**Associate Editor**); **Yevheniy A. Zelenov** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Severodonetsk; **Ivan D. Bekh** – Doctor of Psychological Sciences, Professor, Academician of the NAES of Ukraine, Kyiv; **Heorhiy H. Filipchuk** – Doctor of Psychological Sciences, Professor, Academician of the NAES of Ukraine, Kyiv; **Nataliya Ye. Myropolska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kyiv; **Yuriy V. Pelekh** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Rivne; **Eduard O. Pomytkin** – Doctor of Psychological Sciences, Professor, Kyiv; **Yuriy I. Svatko** – Doctor of Philological Sciences, Professor, Head of the UNESCO Chair in Human Rights, Peace and Democracy, Tolerance and International Understanding, Kyiv; **Oleg O. Bazaluk** – Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Kyiv; **Tamara G. Tiurina** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Lviv; **Mykola M. Chursin** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Severodonetsk; **Tetyana L. Antonenko** – Doctor of Psychological Sciences, Professor, Severodonetsk; **Ernst Wagner** – PhD, Executive Coordinator at the UNESCO Chair in Arts and Culture in Education, Erlangen-Nürnberg, Germany; **Galena Ivanova** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Plovdiv, Bulgaria; **Anna Klim-Klimaszewska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Siedlce, Poland; **Leslie John Francis** – PhD, DLitt, ScD, DD, C. Psychol, FBPsS, FCP, Coventry, Great Britain; **Christopher A. Lewis** – DPhil (Psychology of Religion), MA, MEd, MSc, MPhil, BSc, PGCUT, Lecturer in Psychology, Leeds, Great Britain; **John Wein Fisher** – Phil D, EdD, PhD, Adjust Professor, Ballarat, Australia; **D. Paul Schafer** – MA in Economics, Associate Professor, Director of the World Culture Project, Markham, Canada; **Svitlana S. Rashydova** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Severodonetsk (Executive Editor).

The Collection of scientific papers "Spirituality of a Personality: Methodology, Theory and Practice" is included into the List of scientific professional editions of Ukraine in which the results of theses on obtaining the scientific degrees of Doctor and Candidate of Pedagogical Sciences are published (approved by the Law of the Ministry of Education and Science of Ukraine from December 12, 2017 № 1714).

The Collection is included to Ulrich's Periodical Directory (2013), Open Academic Journals Index (2014, CGIJ OAJI - 0.350), Google Scholar (2014, h-index 2019 – 13), V.I. Vernadsky National Library of Ukraine (2008), Index Copernicus International (ICI 2018 – 79.84).

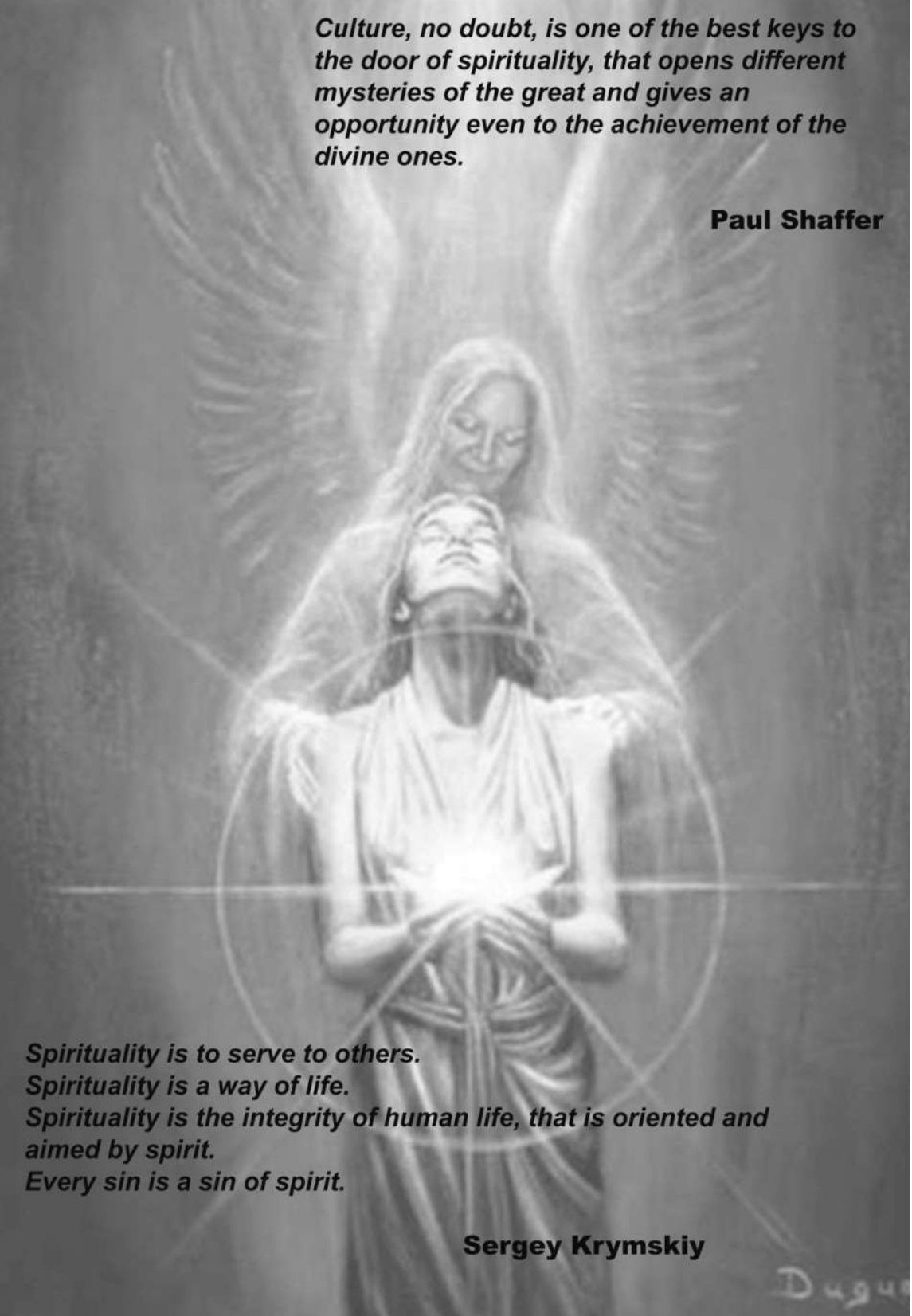
Official web site of the collection of scientific papers: <http://domtpsnu.snu.edu.ua/index.php/Domtp>. Additional web site of the collection of scientific papers: <http://www.domtp.turion.info>

D85 Spirituality of a Personality: Theory, Methodology and Practice: collection scientific papers / Editor-in-chief Galyna P. Shevchenko. – Issue 1 (94). – Severodonetsk: Publishing House of the Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, 2020. – 308 p.

The Collection touches upon the issues of actual problems of methodology, theory and practice of development of a person's spiritual culture in modern social and cultural conditions.

The science officers, post-graduate students, and pedagogues-practitioners in the field of pedagogy and psychology of spirituality can use the materials of the collection.

Papers of the collection are reviewed by the members of the Editorial Board.

Culture, no doubt, is one of the best keys to the door of spirituality, that opens different mysteries of the great and gives an opportunity even to the achievement of the divine ones.

Paul Shaffer

*Spirituality is to serve to others.
Spirituality is a way of life.
Spirituality is the integrity of human life, that is oriented and aimed by spirit.
Every sin is a sin of spirit.*

Sergey Krymskiy

Dugue

УДК 378.016:[78:908]

DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2020-94-1-51-59>

ОСНОВНІ НАПРЯМИ МУЗИЧНО-КРАЄЗНАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

І. М. Боднарук

ORCID 0000-0002-2157-9491

У статті розкрито актуальність дослідження процесу музично-краєзнавчої діяльності педагога у закладі вищої освіти. На основі аналізу наукових джерел визначено зміст поняття «музично-краєзнавча діяльність». Виділено та охарактеризовано основні напрями такої діяльності: науково-дослідницький, навчально-методичний, організаційно-виховний, музично-просвітницький. З'ясовано, що музично-краєзнавча діяльність викладача повинна проводитися систематично та носити комплексний характер.

Описано багаторічний досвід роботи колективу кафедри музики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича в галузі музичного краєзнавства. Особливо відзначено ґрунтовну та різнопланову музично-краєзнавчу діяльність засновника і першого завідувача кафедри музики, народного артиста України, відомого композитора та диригента, професора Андрія Миколайовича Кушніренка та доцента кафедри музики Олександра Васильовича Залуцького.

Зроблено висновки, що музично-краєзнавча діяльність педагога сприяє підвищенню його загальної музичної культури, розвитку творчих здібностей, організаційних і дослідницьких умінь; дозволяє зробити музичне мистецтво рідного краю ефективним засобом виховання особистості кожного студента.

Ключові слова: *заклад вищої освіти, музичне краєзнавство, музично-краєзнавча діяльність, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, кафедра музики.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Сучасні вимоги до системи вищої музично-педагогічної освіти в Україні повинні враховувати тенденції регіоналізації суспільства, забезпечувати національно-патріотичне виховання студентської молоді, готувати висококваліфікованих фахівців, які добре обізнані з музичною культурою рідного краю та можуть використати набуті знання у практичній роботі з

учнями. Саме тому актуальним є дослідження процесу музично-краєзнавчої діяльності викладача у закладі вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковане вирішення даної проблеми і на які спирається автор. Питання музичного краєзнавства починають цікавити науковців з першої половини ХХ століття. Багато дослідників вважають музичне краєзнавство частиною музикознавства і розділом краєзнавства (М. А. Етінгер, Н. А. Мещерякова, Б. С. Штейнпрес).

На важливій ролі музичного краєзнавства у підготовці майбутніх вчителів музичного мистецтва наголошують у своїх працях сучасні українські науковці: В. І. Дичкало, Я. М. Вишпінська, О. В. Залуцький, А. М. Кушніренко та інші. Вони пропонують для викладачів цікаві форми та методи роботи зі студентами під час вивчення курсу «Музичне краєзнавство».

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Водночас, більш ґрунтовного наукового дослідження потребують питання щодо специфіки організації процесу музично-краєзнавчої діяльності педагога у закладі вищої освіти. Важливим також є висвітлення досвіду роботи в галузі музичного краєзнавства окремих вітчизняних закладів вищої освіти, які готують майбутніх педагогів-музикантів.

Мета статті – виділити та охарактеризувати основні напрями музично-краєзнавчої діяльності педагога на прикладі роботи колективу кафедри музики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Музичне краєзнавство є складником мистецького краєзнавства, що входить до системи краєзнавчих наук (Дикало, 216, с. 124).

Про важливість проблем музичного краєзнавства ще в 30-ті роки ХХ століття писав відомий музикознавець, композитор, музично-громадський діяч Б. В. Асаф'єв. Послідовник його ідей М. А. Етінгер (1983) вважав, що найважливіша роль у вирішенні цих проблем відводиться музичним навчальним закладам, відповідним установам, композиторським організаціям в тому, щоб сприяти збиранню і вивченню музично-народної творчості, виявленню здібних, обдарованих виконавців та пропаганді кращих професійних і аматорських колективів, які є в кожному краї (с. 99).

Ю. Є. Юцевич (2003) визначає поняття «музичне краєзнавство» як вивчення музичної культури регіону, області, міста, місцевості тощо з метою виявлення її специфіки та закономірностей утворення,

функціонування і розвитку. На думку О. В. Залуцького (2000), сутність музичного краєзнавства полягає у вивченні сукупності всіх явищ музичної культури краю, а також у використанні матеріалу, отриманого в результаті досліджень у початковому процесі (с. 48). Саме тому науковець звертає особливу увагу на методичну складову музично-краєзнавчої роботи вчителя музики ЗНЗ (Там само) і пропонує запровадити спецкурс «Музичне краєзнавство» у всіх вищих навчальних закладах з підготовки таких фахівців (Там само). Погоджуємося з думкою В. І. Дикало (2016), що введення цього курсу у навчальні плани студентів ЗВО всіх мистецьких спеціальностей є не лише актуальним і доцільним, а й слугуватиме справі розбудови національної музичної культури.

Музично-краєзнавчу діяльність ми розуміємо як процес, спрямований на дослідження особливостей розвитку музичної культури рідного краю, вивчення творчої спадщини його відомих митців, популяризацію кращих зразків музично-краєзнавчого матеріалу серед різних верств населення.

На нашу думку, педагог закладу вищої музично-педагогічної освіти може проводити таку діяльність у декількох напрямках: науково-дослідницькому, навчально-методичному, організаційно-виховному та музично-просвітницькому.

1. *Науково-дослідницький напрям* передбачає написання наукових публікацій, захист дисертаційних досліджень, керівництво курсовими та магістерськими роботами студентів на музично-краєзнавчу тематику.

2. *Навчально-методичний напрям* включає розробку та викладання студентам лекційних курсів музично-краєзнавчого спрямування; використання кращих зразків регіонального музично-краєзнавчого матеріалу у процесі проведення індивідуальних і групових музичних занять, включення таких зразків до репертуару творчих студентських колективів; випуск навчальних посібників, які містять теоретичний матеріал з музичного краєзнавства та методичні рекомендації щодо його практичного використання.

3. *Організаційно-виховний напрям* реалізується завдяки організації різноманітних виховних заходів і мистецьких проєктів музично-краєзнавчого спрямування, залучення студентів до використання регіонального музично-краєзнавчого матеріалу в процесі проходження різних видів практики.

4. *Музично-просвітницький напрям* включає пропаганду кращих зразків регіонального музично-краєзнавчого матеріалу під час власної композиторської та виконавської діяльності, творчу співпрацю з відомими митцями краю.

Музично-краєзнавча діяльність педагогів є невід'ємною складовою навчально-виховного процесу кафедри музики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Ідейним натхненником викладачів став засновник і перший завідувач кафедри музики, народний артист України, відомий буковинський композитор і диригент, професор, *член-кореспондент Академії мистецтв України* Андрій Миколайович Кушніренко (17.10.1933 – 11.01.2013). Він постійно займався дослідницькою музично-краєзнавчою діяльністю; був упорядником музичних збірників; автором багатьох навчальних посібників, наукових статей, рецензій; співавтором колективної монографії «Чернівці: Історія і сучасність» (розділу «Музична культура і освіта»), яка була удостоєна високої відзнаки «Книга року 2009»; співавтором навчального посібника «Історія музичної культури й освіти Буковини», який став спробою цілісного розгляду процесу становлення та розвитку багатонаціональної музичної культури краю у загальноукраїнському, європейському та світовому контексті (Кушніренко, 2011)

Завдяки своїй копіткій праці А. М. Кушніренко повернув до життя давно забуті хорові твори буковинського композитора Сидора Воробкевича. Він відшукав їх у різноманітних архівах, відредагував і видав дві великі музичні збірки, куди ввійшли понад 100 творів митця. З 1962 року Кушніренко беззмінно був художнім керівником і головним диригентом Заслуженого академічного Буковинського ансамблю пісні і танцю України, постійно досліджував музичний фольклор буковинського краю, записав понад 1000 українських народних пісень та інструментальних мелодій, більше 150 з яких обробив для хору та оркестру.

Працюючи на кафедрі музики, Андрій Миколайович запровадив вивчення студентами курсу «Розвиток музичного мистецтва й освіти на Буковині». Цей напрямок роботи підтримав його колега, доцент Олександр Васильович Залуцький, який у 2000 році започаткував дисципліну «Музичне краєзнавство» та пізніше видав до неї 9 початкових посібників, що знайомили студентів з творчістю відомих митців буковинського краю: Ю. Гіни, С. Воробкевича, А. Кушніренка, Є. Мандичевського, К. Мікулі, Т. Флондора. З ініціативи цього ж педагога до навчального плану магістрантів кафедри музики був введений курс «Музична критика». Варто підкреслити, що за час роботи на кафедрі О. В. Залуцький опублікував понад 300 наукових і публіцистичних статей з музично-краєзнавчої тематики.

Інші викладачі кафедри намагаються гідно продовжувати справу своїх старших колег. Зокрема, протягом двох останніх років на кафедрі

почав викладатися курс «Музично-культурна комунікація», в процесі вивчення якого студенти продовжують знайомитися з багатонаціональною музичною культурою буковинського краю. Автором і розробником курсу стала доцент Я. М. Вишпінська. Зазначимо, що дослідниця має багато наукових статей музично-краєзнавчого спрямування, а в 2011 році видала навчальний посібник «Музична освіта Буковини: досвід, тенденції, перспективи».

Викладачами кафедри музики успішно захищено декілька кандидатських дисертацій, тематика яких пов'язана з музичною культурою та освітою буковинського краю: «Становлення та розвиток музичної освіти на Буковині (кінець XVIII – початок XX століття)» (Я. М. Вишпінська, 2009 р.); «Розвиток музичної освіти та виховання на Буковині у міжвоєнний період (1918-1940 рр.)» (Г. І. Постевка, 2015 р.). Достатньо різноманітною є музично-краєзнавча тематика курсових і магістерських робіт студентів.

Педагоги кафедри намагаються постійно включати авторські твори буковинських композиторів та їх обробки українських народних пісень до репертуару студентів з індивідуальних музичних дисциплін, що забезпечують музично-інструментальну, вокальну та хормейстерську підготовку майбутніх фахівців. Такі твори входять до виконавського репертуару інструментальних і вокально-хорових творчих студентських колективів, звучать на загальнофакультетських і загальноуніверситетських заходах, звітних концертах кафедри, різноманітних конкурсах і фестивалях. Під час проходження різних видів практики керівники-методисти постійно залучають студентів до використання регіонального музично-краєзнавчого матеріалу в процесі проведення урочної та позакласної виховної роботи з учнями.

Педагоги кафедри музики спільно зі студентами регулярно організовують цікаві виховні заходи музично-краєзнавчого спрямування. Вони можуть проводитися у формі творчих зустрічей з відомими митцями буковинського краю, годин пам'яті, музичних бесід, диспутів тощо. Важливою складовою таких заходів є музично-просвітницька та концертно-виконавська діяльність студентів. Деякі з виховних заходів було присвячено вшануванню пам'яті про А. М. Кушніренка: «Мистецтво – мій дім, мій сад, моє життя» (12.12.2014); «Буковина – край мистецьких талантів» (16.10.2018).

Серед мистецьких проєктів, організованих викладачами кафедри, варто відзначити Міжнародний проєкт «Chernivtsi – Los Angeles» (керівник – доцент І. І. Бойчук), що відкрив країнам ім'я відомого українсько-американського композитора Гамми Скупинського, який довгий час

працював на Буковині; проєкт «Буковинська весна» (керівник – доцент З. В. Софроній) та Міжнародний вокально-хоровий конкурс-фестиваль «Хай пісня скликає друзів» (засновник і директор фестивалю – доцент О. Д. Чурікова-Кушнір), які спрямовані на розвиток і популяризацію вокально-хорового мистецтва на Буковині.

Багато педагогів кафедри займаються композиторською творчістю та успішно реалізують себе у концертній діяльності. Це дозволяє їм постійно пропагувати кращі зразки регіонального музично-краєзнавчого матеріалу серед студентської молоді, налагоджувати творчу співпрацю з відомими митцями краю. Зокрема, у творчому доробку І. М. Дерди та А. М. Кушніренка є вокальні твори на тексти відомих буковинських поетів: В. Васкана, В. Джурана, В. Китайгородської, Б. Мельничука, Т. Севернюк та інших.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, музично-краєзнавча діяльність педагога сприяє підвищенню його загальної музичної культури, розвитку творчих здібностей, організаційних і дослідницьких умінь; дозволяє зробити музичне мистецтво рідного краю ефективним засобом виховання особистості кожного студента. Така діяльність повинна проводитися викладачем закладу вищої освіти систематично та носити комплексний характер. Перспективи подальших досліджень ми вбачаємо у пошуку ефективних форм і методів використання регіонального музично-краєзнавчого матеріалу під час викладання студентам різних дисциплін начального плану.

Література

1. Дикало В. Музичне краєзнавство Рівненщини як навчальний курс: до постановки проблеми. *Нова педагогічна думка*. 2016. №2 (86). С. 124-128.
2. Этингер М. Внимание музыкальному краеведению. *Советская музыка*. 1983. №1. С. 99-102.
3. Залуцький О. В. Деякі концептуальні засади навчання і виховання студентів на краєзнавчому матеріалі. *Науковий вісник Чернівецького національного університету. Педагогіка та психологія*. Чернівці, 2009. Вип. 472. С. 62-70.
4. Залуцький О. В. Методика музично-краєзнавчої роботи у підготовці майбутнього вчителя музики ЗНЗ. *Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського*. Одеса, 2006. Спец. випуск. Мистецька освіта: сучасний стан і перспективи розвитку. Ч. I. С. 126-133.
5. Залуцький О. В. Музичне краєзнавство у підготовці майбутніх вчителів музики. *Науковий вісник Чернівецького національного університету. Педагогіка та психологія*. Чернівці, 2000. Вип. 99. С. 48-50.

6. Кушніренко А. М., Залуцький О. В., Вишпінська Я. М. Історія музичної культури й освіти Буковини: навч. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 376 с.
7. Юцевич Ю. Є. Музика: словник-довідник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. 352 с.

References

1. Dykalo, V. (2016) Muzychne kraieznavstvo Rivnenshchyny yak navchalnyi kurs: do postanovky problemy [Musical local studies of Rivne region as a training course: to the problem statement]. *Nova pedahohichna dumka*, 2 (86), 124-128 (ukr).
2. Ehtinger, M. (1983). Vnimanie muzykal'nomu kraevedeniyu. [Attention to the musical local studies]. *Sovetskaya muzyka*, 1, 99-102 (rus).
3. Zalutskyi, O. V. (2009). Deiaki kontseptualni zasady navchannia i vykhovannia studentiv na kraieznavchomu materialy [Some conceptual principles of students' training and education, based on local history materials]. *Scientific journal of Chernivtsi National University. Education and Psychology*, 472, 62-70. Chernivtsi (ukr).
4. Zalutskyi, O. V. (2006). Metodyka muzychno-kraieznavchoi roboty u pidhotovtsi maibutnoho vchytelia muzyky ZNZ [The methods of musical local studies activity in the training of future music teachers of general education institution]. *Scientific journal of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky. Special issue. Art education: current state and development prospects*, Part I, 126-133. Odesa (ukr).
5. Zalutskyi, O. V. (2000). Muzychne kraieznavstvo u pidhotovtsi maibutnikh vchyteliv muzyky [Musical local studies in the training of future music teachers]. *Scientific journal of Chernivtsi National University. Education and Psychology*, 99, 48-50. Chernivtsi (ukr).
6. Kushnirenko, A. M., Zalutskyi, O. V., & Vyshpynska, Ya. M. (2011). *Istoriia muzychnoi kultury y osvity Bukovyny: navch. posibnyk* [History of Bukovyna musical culture and education: tutorial], 376. Chernivtsi: Chernivtsi National University (ukr).
7. Yutsevych, Yu. Ye. (2003). *Muzyka: slovnyk-dovidnyk* [Music: dictionary and reference book], 352. Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan (ukr).

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ МУЗЫКАЛЬНО-КРАЕВЕДЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПЕДАГОГА В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ

И. Н. Боднарук

В статье раскрыта актуальность исследования процесса музыкально-краеведческой деятельности педагога в учреждении высшего образования. На основе анализа научных источников определено содержание понятия «музыкально-краеведческая деятельность». Выделены и охарактеризованы основные

направления такой деятельности: научно-исследовательское, учебно-методическое, организационно-воспитательное, музыкально-просветительское. Выяснено, что музыкально-краеведческая деятельность преподавателя должна проводиться систематически и носить комплексный характер. Описан многолетний опыт работы коллектива кафедры музыки Черновицкого национального университета имени Юрия Федьковича в области музыкального краеведения. Особо отмечена основательная и разноплановая музыкально-краеведческая деятельность организатора и первого заведующего кафедрой музыки, народного артиста Украины, известного композитора и дирижера, профессора Андрея Николаевича Кушниренко и доцента кафедры музыки Александра Васильевича Залуцкого. Сделаны выводы, что музыкально-краеведческая деятельность педагога способствует повышению его общей музыкальной культуры, развитию творческих способностей, организаторских и исследовательских умений, позволяет сделать музыкальное искусство родного края эффективным средством воспитания личности каждого студента.

Ключевые слова: учреждение высшего образования, музыкальное краеведение, музыкально-краеведческая деятельность, Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича, кафедра музыки.

MAIN DIRECTIONS OF MUSICAL LOCAL STUDIES ACTIVITY OF THE TEACHER IN THE HIGHER EDUCATION INSTITUTION

I. M. Bodnaruk

The article deals with the relevance of the research of musical local studies activity process of the teacher in the higher education institution. The content of "musical local studies activity" is defined based on the analysis of scientific sources. There are identified and characterized the main directions of such activity, including: research, scientific-methodological, organizational-educational, musical-educational. It is found that musical local studies activity of the teacher should be carried out systematically and be comprehensive. The long-term staff's experience of the Department of Music of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University in the field of musical local studies is described. The thorough and diverse musical local studies activity of the founder and the first head of the Department of Music, People's Artist of Ukraine, famous composer and conductor, professor Andriy Mykolaiovych Kushnirenko and Associate Professor of the Department of Music Oleksandr Vasyliovych Zalutskyi are stressed. There are concluded that musical local studies activity of the teacher improves his common musical culture, develops his creative abilities, organizational and research skills; allows to make the musical art of the native land an effective means of each student's personal education.

Key words: Higher education institution, musical local studies, musical local studies activity, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Department of Music.

Боднарук Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, Україна). E-mail: irina.bodnaruk21@gmail.com

Боднарук Ирина Николаевна – кандидат педагогических наук, доцент кафедры музыки Черновицкого национального университета имени Юрия Федьковича (г. Черновцы, Украина). E-mail: irina.bodnaruk21@gmail.com

Bodnaruk Iryna Mykolayivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Music of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Chernivtsi, Ukraine). E-mail: irina.bodnaruk21@gmail.com

ЗМІСТ

Аветісова І. С.	
Роль полікультурних Євроклубів у англomовній підготовці студентів вищих медичних закладів освіти	6
Антоненко Т. Л.	
Методологічний контекст становлення ціннісно-сміслової сфери особистості	16
Балла Л. В.	
Теоретичне дослідження дефініції «духовність» у філософському аспекті	29
Bielovetska L. E.	
External Independent Evaluation in English as a Criterion for Admission to Master's Degree Programs in Ukraine: Problems and Perspectives	39
Боднарук І. М.	
Основні напрями музично-краєзнавчої діяльності педагога у закладі вищої освіти	51
Громов Є. В.	
Готовність студентів польських і чеських університетів до використання сучасних ІКТ в навчальному процесі (порівняльний аналіз)	60
Євтух М. Б., Червінська І. Б.	
Соціокультурний аспект традицій збереження здоров'я молоді гірських регіонів Українських Карпат	74
Карапузова Н. Д., Павленко Ю. Г.	
Естетизація освітнього середовища педагогічного закладу вищої освіти музейними засобами	89
Касич М. А.	
Процес виховання у підлітків почуття доброти за допомогою поетичного слова.....	102
Козьменко О. І.	
Нетрадиційні студенти ЗВО США	112
Красницька О. В.	
Педагогічна майстерність – шлях до реалізації індивідуального потенціалу викладача вищої військової школи	122
Леврінц М. І.	
Практична підготовка вчителів іноземних мов в університетах США.....	134
Літвінова-Головань О. П.	
Організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців із туризму до організації та проведення заходів спортивно-розважальної анімації.....	149
Люта Д. А.	
Модель формування готовності майбутніх фахівців з туризмознавства до професійної діяльності у сфері соціального туризму	161

Матіюк Д. В.	
Перспективні напрями екстраполяції в систему неформальної освіти України: досвід Німеччини	171
Могильова Н. М., Сарнацький С. В.	
Еволюція організаційно-педагогічної діяльності з дітьми з різними феноменами відхилення в розвитку за медичними діагнозами	182
Піскурська Г. В.	
Технологія онлайн-оцінювання якості викладання дисциплін	192
Roganova M. V.	
Axiological Bases of the Educational Process in Higher Pedagogical Institutions of Education	202
Сідаш Н. С.	
Розвиток творчих здібностей студентів у процесі навчання англійської мови .	215
Ступак О. Ю.	
Характеристика соціального становища молоді в Україні	223
Тюріна Т. Г., Васильчук А. Л.	
Духовність як визначальний чинник гармонійної взаємодії людини і світу	232
Хамська Н. Б., Киналь А. Ю.	
Можливості педагогічних дисциплін у формуванні інформаційної компетентності майбутнього вчителя.....	245
Чаговець А. І., Курганнікова О. О.	
Полікультурне виховання як передумова розвитку духовності дітей дошкільного віку	255
Чурікова-Кушнір О. Д., Софроній З. В.	
Детермінанти формування вольових якостей у майбутнього хорового диригента	265
Yakovleva V. A., Moskalyova L. Yu., Rashydova S. S.	
Life Competence of Personality as a Condition of Life Creation: Origins and Modern Dimension.....	277
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ	300
GUIDELINES FOR THE AUTHORS	304